

Potrestaný Sokol

Ve vzpomínkách Jardy Dvořáka na Jana Sokola (č. 27) mě zaujal bod o tom, co následovalo po podpisu JS pod Chartu 77. Vysvětlím proč. V roce 1977 se po MFF UK začala šířit zpráva o tom, jak ve VÚMSu potrestali JS za podpis Ch77. Smáli jsme se tomu a říkali, že jsou vúmsáci frajeři. Přitom i naše fakulta někdy dokázala ochránit studenty, které StB usilovala vyloučit ze studia. Někdy i vynalézavým a vtipným způsobem. Nechci tím tady zdržovat, ale pro ty z vás, které zajímá, jak takový vynalézavý a vtipný způsob vypadal, připojuji jeden příklad úplně na konec, jako dodatek k tomuto příspěvku. Kvůli takovým případům jsem byl hrdý, že na fakultě působím, nejen kvůli její odborné úrovni.

Podpis Charty 77 bylo ovšem něco úplně jiného než historka, kterou nabídnu v dodatku. Snad si všichni pamatujeme, jaká štvance na chartisty byla tehdy zorganizována a jaká byla odezva ve společnosti (stačí se podívat na heslo "Anticharta" na Wikipedii a srovnat to s tím, co bude dále v tomto příspěvku). Vyhazov z práce byl téměř automatickým trestem. Proto nás tak pobavilo, co udělali ve VÚMSu, a v duchu jsme před nimi smekli.

Jakmile jsem v Jardově příspěvku našel zmínku o té události, napsal jsem mu. Přikládám přepis naší korespondence na to téma. Možná si to někteří se zájmem přečtete. (MCh)

Jardo,

....

Vítám možnost se Tě zeptat na něco, co kolovalo na naší fakultě po jednání, zda má být Honza propuštěn z VÚMS kvůli podpisu charty. Tehdy se říkalo, že nebyl propuštěn, ale byly mu uděleny dva tresty:

1. byl vyloučen z ROH,
2. zakázali mu styk se sovětskými odborníky.

Je to pravda? Všichni to na fakultě tehdy šířili jako ukázkou toho, jací jsou ve VÚMS frajeři.

Měj se dobře,

Michal

Míšo,

Jak jsem uvedl do Vzpomínky na Honzu, Franta Kolouch byl do komise k Chartě přizván za ROH

VÚMS Brno, v KSČ Franta nebyl. A "komise" ve VÚMS Praha se konala za ROH.

To, že byl Honza "vyloučen z ROH" Franta zmiňoval, takže ano.

Že by Franta zmínil i "zákaz styku se sovětskými odborníky" potvrdit úplně nemůžu. Ptal jsem se i bývalého kolegy z oddělení, taky si nevzpomíná. Jenom to, že nás tresty dost pobavily.

Asi má smysl zmínit Honzovo postavení ve VÚMSu. To souvisí s tím, že nebyl propuštěn, ale "tresty" musel dostat.

Honza po odborné stránce řídil programátory ve VÚMSu - přibližně 100 lidí. A vedení VÚMSu si samozřejmě Honzovo postavení uvědomovalo. Takže jeho propuštění by bylo VÚMSu hodně uškodilo.

Formální vedení Honza mít nemohl - z politických důvodů. A navíc, zase z politických důvodů, neměl tehdy potřebné formálně požadované vzdělání.

Když už zmínils "frajery z VÚMSu", k tomu poznámka.

Na pobočce v Brně byla svolána schůze za účelem "odsouzení Charty77", taky na úrovni ROH. Proběhlo to rychle.

Předseda ROH pobočky Brno (nebyl v KSČ - na pobočce bylo v KSČ jenom 7 lidí a nikdo z nich nebyl agresivní) na úvod řekl: "Musíme odsoudit Chartu77. Četli jste ji někdo??" Nikdo se nepřihlásil, což se samozřejmě předpokládalo. I když všichni věděli, že kopírovaný text samozřejmě koloval.

A předseda: "Když Chartu neznáme, nemůžeme o jejím odsouzení hlasovat." Tím to skončilo.

Já jsem byl s dalšími kolegy rozhodnutý nehlasovat pro odsouzení Charty.

Domnívám se ale, že nebylo žádoucí aby kdoví kolik lidí bylo potom "za trest" propuštěno. Proto to "odsouzení" proběhlo jak proběhlo.

Jak to bylo v Praze, nevím. Ale nemyslím si, že by ten průběh v Brně byl jenom lokální postup "frajerů na brněnské pobočce".

Jarda

Ještě se vracím k tomu, jak jsem byl hrdý, že jsem patřil na MFF, nejenom z odborných důvodů. Z té perspektivy se podívám na SOFSEM. Seznamy účastníků SOFSEMu, které nám zatím Mirek Bartošek rozeslal, začínají rokem 1978 a tvoří souvislou řadu až do roku 1984. V celé té řadě byl Jan Sokol účastníkem. Kteří frajeři z VÚMSu a kteří frajeři z vedení SOFSEMu na tom měli

zásluhu, nevím. Ale skutečnost, že jsme se tam s ním i v těch letech mohli potkávat, je jeden z důvodů, proč jsem byl hrdý na to, že patřím k sofsemistům.

Dodatek.

Na MFF UK jednou proběhlo zasedání kárné komise, nebo jak se to tehdy jmenovalo. Zasedání byl přítomen i příslušník StB, který razantně prosazoval, aby dva studenti 5.(!) ročníku byli vyloučení ze studia. O co tehdy šlo? Zmínění dva studenti byli amatérští filmaři a nabídli jinému svému spolužáku, zanícenému svazáckému funkcionáři, že o něm natočí film, ve kterém bude představeno jak žije na koleji, jak studuje, a hlavně jeho politická práce. Ten polichoceně souhlasil a dovolil jim, aby ho natáčeli na koleji, v posluchárnách, knihovnách a hlavně při jeho politické práci. Po shlédnutí hotového díla se rozpálil do běla. Došel k názoru, že svým spolužákům skočil na špek. Očekával, že natočí oslavný film, teď mu připadalo, že ho zesměšnil. Vadilo mu, jak natočený materiál sestříhali a pospojovali. Nelíbila se mu například sekvence: soudruh si čistí zuby - soudruh pronáší zásadový projev - soudruh si čistí zuby. Rozhodl se, že jim to nedaruje. To uměl dobře, takže teď komise jednala o jejich vyloučení. Na začátku zasedání někteří členové komise zkusili mluvit o tom, že se jedná o studenty posledního ročníku, že si za to hrdina filmu tak trochu mohl sám, atd. Ale to přítomný estébák smetl se stolu a začal je zastrašovat s tím, že snad nechtějí tak závažnou věc zlehčovat. S oběma studenty už to začalo vypadat bledě, když jeden z členů komise dostal spásný nápad: "K tomu, abychom mohli rozhodnout, nám chybí jedna podstatná informace - jedná se o umělecké dílo, nebo ne? To my nejsme schopni posoudit, ale o posudek můžeme požádat kolegy z FAMU." Překvapený estébák se divil, proč by ta informace měla být tak důležitá, ale narazil na jednotný postoj ostatních členů komise: "Samozřejmě, bez toho to nejde. Něco jiného je, jestliže se jedná o umělecké dílo, něco jiného jestliže je to jen bezcenný brak." S tím se nakonec komise rozešla a nastartovali zdoluhavý proces: příprava žádosti pro FAMU, urgence FAMU, žádost FAMU o doplnění žádosti MFF, atd. A mezitím studenti dokončili školu.

To je tedy slíbený příklad vynalézavé a vtipné obrany studentů. Myslím, že i autor nápadu, že potřebují posudek z FAMU, by se v úctě sklonil před nápadem potrestat podpis Ch77 vyloučením z ROH.